

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

ΣΧΟΛΕΙΑ, ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΣΗ
(ΠΙΝΑΚΕΣ)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΕΙΑ, ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΑ, ΜΑΘΗΤΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
(κατά σχολικό έτος και τάξη)

Σχολικό Έτος	Αριθμός Ελλην. Σχολ.	Αριθμός Μαθητολ.	Σύνολο Μαθητών	«Τάση»	Τάξη Α΄	Τάξη Β΄	Τάξη Γ΄
1889	5	4	441	110	185	139	117
1890	5	4	462	116	170	145	147
1891	5	4	472	118	168	142	162
1892	5	4	364	91	132	99	133
1893	6	5	260	52	106	69	85
1894	6	5	261	52	103	85	73
1895	5	5	360	72	146	124	90
1896	5	5	396	79	169	112	115
1897	5	5	424	85	155	122	147
1898	5	5	400	80	155	115	130
1899	5	5	478	96	216	119	143
1900	5	5	502	100	213	149	140
1901	6	6	592	99	235	171	186
1902	6	6	691	115	286	189	216
1903	6	6	737	123	282	203	252
1904	6	6	751	125	297	208	246
1905	6	6	687	115	240	214	233
1906	6	6	640	107	254	182	204
1907	6	6	669	112	247	222	200
1908	6	6	653	109	260	209	184
1909	7	7	697	100	289	210	198
1910	7	7	660	94	253	211	196

Πηγή: Μαθητολόγια Ελληνικών σχολείων επαρχίας Καλαμάτας (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗΣ
ΣΧΟΛΕΙΑ, ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΑ, ΜΑΘΗΤΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
(κατά σχολικό έτος και τάξη)

Σχολικό Έτος	Αριθμός Ελλην. Σχολ.	Αριθμός Μαθητολ.	Σύνολο Μαθητών	«Τάση»	Τάξη Α΄	Τάξη Β΄	Τάξη Γ΄
1861	1	1	111	111	55	25	31
1862	1	1	47	47	17	19	11
1863	1	1	40	40	25	15	—
1864	1	1	50	50	23	13	14
1866 ¹	1	1	49	49	22	18	9
1867	1	1	59	59	43	11	5
1868	1	1	58	58	26	26	6
1869	1	1	68	68	34	24	10
1870	1	1	84	84	47	24	13
1871	1	1	83	83	44	23	16
1872	1	1	97	97	66	18	13
1873	1	1	117	117	62	33	22
1874	1	1	117	117	45	40	32
1875	2	1	144	144	63	51	30
1876	2	1	128	128	69	32	27
1877	2	1	154	154	77	44	33
1878	2	1	131	131	51	42	38
1879	3	1	129	129	48	46	35
1880	3	1	125	125	54	37	34
1881	3	1	120	120	49	35	36
1882	3	1	149	149	67	53	29
1883	3	1	111	111	54	39	18
1884	3	1	138	138	68	45	25
1885	3	1	197	197	103	57	37
1886	4	1	227	227	103	68	56
1887	4	1	252	252	95	96	61
1888	4	1	253	253	102	82	69
1889	4	3	648	216	247	217	184
1890	4	3	708	236	270	218	220
1891	4	3	823	274	299	242	282
1892	4	3	472	157	146	168	158
1893	4	3	481	160	156	146	179
1894	4	3	237	79	74	73	90

1895	4	3	485	162	246	113	126
1895	4	3	516	172	182	188	146
1897	4	3	507	169	167	155	185
1898	4	3	443	148	181	107	155
1899	4	3	523	174	241	134	148
1900	4	3	556	185	220	191	145
1901	6	5	743	149	346	200	197
1902	6	5	806	161	359	224	223
1903	6	5	884	177	361	261	261
1904	6	5	834	167	358	222	254
1905	6	5	710	142	300	226	184
1906	6	5	597	119	302	163	132
1907	6	5	580	116	268	182	130
1908	7	6	668	111	360	171	137
1909	6	5	692	138	351	210	131
1910	6	5	709	142	317	217	175

Πηγή: Μαθητολόγια Ελληνικών σχολείων επαρχίας Μεσσήνης (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

1. Δεν έχουν διασωθεί οι σελίδες του μαθητολογίου του Ελληνικού σχολείου Νησί-ου του σχολικού έτους 1865-66.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΕΙΑ, ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΑ, ΜΑΘΗΤΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
(κατά σχολικό έτος και τάξη)

Σχολικό Έτος	Αριθμός Ελλην. Σχολ.	Αριθμός Μαθητολ.	Σύνολο Μαθητών	«Τάση»	Τάξη Α΄	Τάξη Β΄	Τάξη Γ΄
1881	4	1	119	119	63	36	20
1882	6	1	114	114	53	43	18
1883	6	1	132	132	54	46	32
1884	6	1	167	167	66	47	54
1885	6	1	194	194	96	46	52
1886	6	1	182	182	67	69	46
1887	6	1	188	188	91	50	47
1888	6	1	167	167	70	47	50
1889	6	3	323	108	123	95	105
1890	6	3	314	105	127	95	92
1891	6	3	354	118	144	121	89
1892	6	3	248	83	83	85	80
1893	6	3	198	66	65	68	65
1894	6	3	178	59	80	40	58
1895	6	3	286	95	141	79	66
1896	6	3	222	74	76	86	60
1897	6	3	224	75	80	55	89
1898	6	3	258	86	112	70	76
1899	6	3	286	95	105	88	93
1900	6	4	348	87	141	105	102
1901	6	5	398	80	163	126	109
1902	6	5	412	82	157	136	119
1903	6	5	476	95	215	115	146
1904	6	5	477	95	208	148	121
1905	6	5	447	89	179	148	120
1906	6	5	379	76	146	117	116
1907	6	5	381	76	178	89	114
1908	6	5	414	83	170	143	101
1909	6	5	489	98	235	140	114
1910	6	5	454	91	214	127	113

Πηγή: Μαθητολόγια Ελληνικών σχολείων επαρχίας Τριφυλίας (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΥΛΙΑΣ
 ΣΧΟΛΕΙΑ, ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΑ, ΜΑΘΗΤΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
 (κατά σχολικό έτος και τάξη)

Σχολικό Έτος	Αριθμός Ελλην. Σχολ.	Αριθμός Μαθητολ.	Σύνολο Μαθητών	«Τάση»	Τάξη Α΄	Τάξη Β΄	Τάξη Γ΄
1889	4	3	80	27	52	17	11
1890	4	3	104	35	77	17	10
1891	4	3	69	23	41	16	12
1892	4	3	82	27	56	11	15
1893	3	2	51	26	23	12	16
1894	3	2	54	27	30	13	11
1895	3	2	91	46	50	23	18
1896	3	2	82	41	40	25	17
1897	3	2	93	47	39	24	30
1898	3	2	74	37	29	14	31
1899	4	3	132	44	77	25	30
1900	5	4	162	41	94	40	28
1901	5	4	167	42	92	48	27
1902	6	4	161	40	83	53	25
1903	6	4	235	59	132	55	48
1904	6	4	255	55	109	90	56
1905	6	4	218	55	92	69	57
1906	6	4	224	56	84	73	67
1907	6	4	243	61	106	72	65
1908	6	4	226	57	99	64	63
1909	6	4	236	59	101	72	63
1910	6	4	238	60	87	80	71

Πηγή: Μαθητολόγια Ελληνικών σχολείων επαρχίας Πυλίας (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΕΙΑ, ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΑ, ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
(κατά σχολικό έτος και τάξη)

Σχολικό Έτος	Αριθμός Γυμνασίων	Αριθμός Μαθητολ.	Σύνολο Μαθητών	«Τάση»	Τάξη Α΄	Τάξη Β΄	Τάξη Γ΄	Τάξη Δ΄
1889	1	1	235	235	91	53	58	33
1890	1	1	284	284	104	77	52	51
1891	1	1	274	274	97	78	64	35
1892	1	1	288	288	103	59	78	48
1893	1	1	252	252	35	69	75	73
1894	1	1	221	221	41	57	71	52
1895	1	1	215	215	61	51	47	56
1896	1	1	225	225	73	54	56	42
1897	1	1	220	220	59	47	55	59
1898	1	1	148	148	57	23	37	31
1899	1	1	197	134	57	29	19	29
1900	1	1	229	229	94	59	35	41
1901	1	1	307	307	138	70	56	43
1902	1	1	330	330	142	86	51	51
1903	1	1	347	347	138	101	66	42
1904	1	1	324	324	132	82	72	38
1905	1	1	334	334	130	92	50	62
1906	1	1	294	294	104	76	66	48
1907	1	1	232	232	82	64	53	33
1908	1	1	275	275	94	78	60	43
1909	1	1	299	299	105	79	61	54
1910	1	1	288	288	97	81	58	52

Πηγή: Μαθητολόγια Γυμνασίου Καλαμάτας (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗΣ
ΣΧΟΛΕΙΑ, ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΑ, ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
(κατά σχολικό έτος και τάξη)

Σχολικό Έτος	Αριθμός Γυμνασίων	Αριθμός Μαθητολ.	Σύνολο Μαθητών	«Τάση»	Τάξη Α΄	Τάξη Β΄	Τάξη Γ΄	Τάξη Δ΄
1890	1	1	143	143	89	54	—	—
1891	1	1	108	108	73	35	—	—
1892	1	1	127	127	84	43	—	—
1893	1	1	96	96	52	44	—	—
1894	1	1	80	80	36	26	18	—
1895	1	1	122	122	49	33	19	21
1896	1	1	101	101	33	28	23	17
1897	1	1	91	91	14	26	20	31
1898	1	1	133	133	34	25	33	41
1899	1	1	116	116	47	24	15	30
1900	1	1	105	105	50	27	10	18
1901	1	1	132	132	61	42	18	11
1902	1	1	198	198	95	52	32	19
1903	1	1	185	185	70	54	39	22
1904	1	1	254	254	114	55	50	35
1905	1	1	220	220	88	44	45	43
1906	1	1	183	183	65	41	37	40
1907	1	1	150	150	44	38	41	27
1908	1	1	171	171	72	38	30	31
1909	1	1	177	177	71	39	35	32
1910	1	1	169	169	54	43	30	42

Πηγή: Μαθητολόγια Γυμνασίου Μεσσήνης (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΕΙΑ, ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΑ, ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
(κατά σχολικό έτος και τάξη)

Σχολικό Έτος	Αριθμός Γυμνασίων	Αριθμός Μαθητολ.	Σύνολο Μαθητών	«Τάση»	Τάξη Α΄	Τάξη Β΄	Τάξη Γ΄	Τάξη Δ΄
1889	2	1	111	111	44	25	28	14
1890	2	1	103	103	40	21	21	21
1891	2	2	129	65	80	19	17	13
1892	2	2	111	56	48	31	15	17
1893	2	2	104	52	25	26	30	23
1894	2	2	78	39	23	10	21	24
1895	2	2	91	46	25	30	15	21
1896	2	2	89	45	32	11	21	25
1897	2	2	78	39	27	25	4	22
1898	2	2	67	34	32	17	10	8
1899	2	2	70	35	23	26	12	9
1900	1	1	44	44	25	13	6	—
1901	1	1	70	70	27	16	11	16
1902	1	1	80	80	33	24	11	12
1903	1	1	102	102	37	28	25	12
1904	1	1	120	120	60	21	23	16
1905	1	1	94	94	31	27	15	21
1906	1	1	91	91	29	23	22	17
1907	1	1	86	86	28	19	21	18
1908	1	1	98	98	41	20	21	16
1909	1	1	130	130	49	40	22	19
1910	1	1	156	156	50	39	39	28

Πηγή: Μαθητολόγια Γυμνασίων (Κυπαρισσίας και Φιλιατρών) επαρχίας Τριφυλίας (ΓΑΚ/ Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 1889-1910 (σε απόλυτους αριθμούς)

Σχολικό Έτος	Αγροτ. Τριετής	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελευθέρα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημοτικές Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Οικιακές Εργασίες	Δεν δηλώσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
1889	1270	59	102	37	55	9	67	—	7	213	1819
1890	1413	65	127	55	75	10	82	1	11	234	2073
1891	1550	52	145	63	62	14	78	1	11	228	2204
1892	1122	49	130	53	59	10	73	1	13	172	1682
1893	944	31	104	53	55	10	75	1	6	147	1426
1894	668	22	103	46	51	11	50	1	5	135	1092
1895	1052	50	123	58	71	13	69	1	5	196	1638
1896	1055	46	103	59	66	9	63	1	26	190	1618
1897	1058	52	119	57	73	11	66	3	3	177	1619
1898	931	53	113	60	77	13	69	1	4	175	1496
1899	1063	62	132	62	78	17	78	1	4	216	1713
1900	1218	76	138	84	92	17	90	1	5	245	1966
1901	1590	84	138	87	93	20	101	1	3	309	2426
1902	1776	92	164	81	107	28	106	1	4	345	2704
1903	1961	106	185	82	91	21	103	—	7	395	2951
1904	2011	113	211	92	91	26	105	1	2	394	3046
1905	1791	94	199	108	66	25	101	—	4	351	2739
1906	1568	93	185	103	65	21	89	—	7	314	2445
1907	1495	84	193	106	78	22	89	—	2	314	2383
1908	1591	103	209	105	77	21	90	5	2	334	2537
1909	1777	112	244	117	67	16	80	4	1	338	2756
1910	1674	111	238	119	84	26	73	3	18	347	2693

Πηγή: Μαθητολόγια Ελληνικών σχολείων και Γυμνασίων Νομού Μεσσηνίας (ΓΑΚ/Αρχείο Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΒΛΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ 1861-1910
 α) σε απόλυτους αριθμούς

Σχολικό Έτος	Αγροτ. Τομές	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελευθ. Επαγγ. γέλιατα	Δημόσιες & Δημοτικές Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Οικιακές Εργασίες	Δεν δηλώσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
1861	69	4	8	2	2	2	5	1	1	17	111
1862	31	1	4	1	1	1	1	—	5	2	47
1863	27	1	2	1	1	—	3	—	—	2	40
1864	40	—	—	1	2	1	3	—	3	2	50
1866	26	3	5	1	3	—	4	—	1	6	49
1867	28	1	6	6	5	—	7	—	1	4	59
1868	26	—	10	3	2	1	7	—	2	3	58
1869	37	—	15	3	2	1	7	—	6	3	68
1870	50	1	8	2	2	2	6	—	—	12	84
1871	47	1	12	2	3	1	4	—	1	11	83
1872	67	2	5	1	5	—	4	—	2	13	97
1873	89	4	3	1	3	—	4	—	—	13	117
1874	76	3	7	4	2	—	8	—	—	15	117
1875	101	3	5	6	4	—	12	—	2	13	144
1876	83	3	10	3	9	1	7	—	—	11	128
1877	108	4	17	3	6	—	1	—	1	15	154
1878	82	7	13	1	5	1	2	—	—	20	131
1879	78	7	9	3	7	2	2	—	—	20	129
1880	92	6	8	4	1	2	3	—	1	6	125
1881	173	11	8	6	4	1	5	—	3	28	238
1882	150	12	6	5	3	—	8	—	2	25	262
1883	166	16	6	9	4	—	7	—	53	33	243

1884	153	8	8	6	3	2	3	—	2	14	305
1885	289	4	14	11	14	1	13	—	108	42	391
1886	295	6	19	9	7	1	15	—	3	56	409
1887	321	14	23	5	11	2	12	—	1	51	440
1888	323	13	16	5	10	—	9	—	1	44	420
1889	1089	45	65	23	42	5	44	—	—	163	1482
1890	1157	44	77	31	41	6	53	—	6	164	1582
1891	1262	40	92	33	33	9	51	—	9	163	1693
1892	844	34	66	15	28	5	43	—	10	117	1165
1893	714	18	54	17	31	3	41	—	13	101	984
1894	481	13	57	19	26	6	30	1	5	89	727
1895	836	42	68	32	39	6	46	1	5	140	1215
1896	849	36	54	29	36	6	44	1	5	130	1211
1897	871	41	68	33	41	6	50	3	26	123	1239
1898	776	47	68	30	42	8	54	1	3	134	1164
1899	911	56	98	37	39	15	63	1	4	176	1400
1900	1035	70	104	45	57	9	64	1	4	199	1588
1901	1339	64	96	47	62	16	73	1	4	239	1939
1902	1444	75	118	46	68	17	71	—	2	267	2109
1903	1628	90	131	52	60	13	71	—	3	296	2347
1904	1616	93	153	55	53	19	75	1	6	295	2362
1905	1444	74	139	67	37	15	71	—	2	256	2105
1906	1288	71	131	62	33	10	65	—	2	224	1891
1907	1266	70	139	66	49	14	68	—	7	243	1917
1908	1336	80	149	57	52	14	68	5	2	252	2014
1909	1478	84	182	54	41	11	53	4	1	259	2167
1910	1390	82	171	56	51	17	51	3	18	262	2101

Πηγή: Μαθητολόγια Ελληνικών σχολείων Νομού Μεσσηνίας (ΓΑΚ/Αρχεία Νομού Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 9 (συνέχεια)
β) σε ποσοστό %

Σχολικό Έτος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελευθερα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημοτικές Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Οικιακές Εργασίες	Δεν δόλωσαν επάγγελμα	Ορφανά
1861	62,16	3,60	7,21	1,80	1,80	1,80	4,50	0,90	0,90	15,32
1862	65,96	2,13	8,51	2,13	2,13	2,13	2,13	—	10,64	4,26
1863	67,5	2,5	5	2,5	2,5	—	7,5	—	7,5	5
1864	80	—	—	2	4	2	6	—	2	4
1866	53,06	6,12	10,20	2,04	6,12	—	8,16	—	2,04	12,24
1867	47,46	1,69	10,17	10,17	8,47	—	11,86	—	3,39	6,78
1868	44,83	—	17,24	5,17	3,45	1,72	12,07	—	10,34	5,17
1869	54,41	—	22,06	4,41	2,94	1,47	10,29	—	—	4,41
1870	59,52	1,19	9,52	2,38	2,38	2,38	7,14	—	1,19	14,28
1871	56,63	1,20	14,46	2,41	3,61	1,20	4,82	—	2,41	13,25
1872	69,07	2,06	5,15	1,03	5,15	—	4,12	—	—	13,40
1873	76,07	3,42	2,56	0,85	2,56	—	3,42	—	—	11,11
1874	64,96	2,56	5,98	3,42	1,71	—	6,84	—	1,71	12,82
1875	70,14	2,08	3,47	4,17	2,78	—	8,33	—	—	9,03
1876	64,84	2,34	7,81	2,34	7,03	0,78	5,47	—	0,78	8,59
1877	70,13	2,60	11,04	1,95	3,90	—	0,65	—	—	9,74
1878	62,60	5,34	9,92	0,76	3,82	0,76	1,53	—	—	15,27
1879	60,47	5,43	6,98	2,33	5,43	1,55	1,55	—	0,78	15,50
1880	73,6	4,8	6,4	3,2	0,8	1,6	2,4	—	2,4	4,8
1881	72,69	4,62	3,36	2,52	1,68	0,42	2,10	—	0,84	11,76
1882	57,25	4,58	2,29	1,91	1,15	—	3,05	—	20,23	9,54
1883	68,31	6,58	2,47	3,70	1,65	—	2,88	—	0,82	13,58

1884	50,16	2,62	2,62	1,98	0,98	0,66	0,98	0,66	0,98	35,41	4,59
1885	73,91	1,02	3,58	2,81	3,58	0,26	3,58	0,26	3,32	0,78	10,74
1886	72,13	1,47	4,65	2,20	1,71	0,24	1,71	0,24	3,67	0,24	13,69
1887	72,95	3,18	5,23	1,14	2,5	0,45	2,5	0,45	2,73	0,23	11,59
1888	76,90	3,09	3,81	1,19	2,38	—	2,38	—	2,14	—	10,48
1889	73,48	3,04	4,39	1,55	2,83	0,34	2,83	0,34	2,97	0,40	10,99
1890	73,14	2,78	4,87	1,96	2,59	0,38	2,59	0,38	3,35	0,57	10,37
1891	74,54	2,36	5,43	1,95	1,95	0,53	1,95	0,53	3,01	0,59	9,63
1892	72,45	2,92	5,67	1,29	2,40	0,43	2,40	0,43	3,69	1,12	10,04
1893	72,56	1,83	5,49	1,73	3,15	0,30	3,15	0,30	4,17	0,51	10,26
1894	66,16	1,79	7,84	2,61	3,58	0,83	3,58	0,83	4,13	0,14	12,24
1895	68,81	3,46	5,60	2,63	3,21	0,49	3,21	0,49	3,79	0,08	11,52
1896	70,11	2,97	4,46	2,39	2,97	0,50	2,97	0,50	3,63	0,08	10,73
1897	70,30	3,31	5,49	2,66	3,31	0,48	3,31	0,48	4,04	0,24	9,93
1898	66,67	4,04	5,84	2,58	3,61	0,69	3,61	0,69	4,64	0,09	11,51
1899	65,07	4	7	2,64	2,79	1,07	2,79	1,07	4,50	0,07	12,57
1900	65,18	4,41	6,55	2,83	3,59	0,57	3,59	0,57	4,03	0,06	12,53
1901	69,06	3,30	4,95	2,42	3,20	0,83	3,20	0,83	3,76	0,05	12,33
1902	68,47	3,56	5,60	2,18	3,22	0,81	3,22	0,81	3,37	—	12,66
1903	69,37	3,83	5,58	2,22	2,56	0,55	2,56	0,55	3,03	—	12,61
1904	68,42	3,94	6,48	2,33	2,24	0,80	2,24	0,80	3,18	0,04	12,49
1905	68,60	3,52	6,60	3,18	1,76	0,71	1,76	0,71	3,37	—	12,16
1906	68,11	3,75	6,93	3,28	1,75	0,53	1,75	0,53	3,44	—	11,85
1907	66,04	3,65	7,25	3,44	2,56	0,73	2,56	0,73	3,55	—	12,68
1908	66,34	3,97	7,40	2,83	2,58	0,70	2,58	0,70	3,38	0,25	12,51
1909	68,20	3,88	8,40	2,49	1,89	0,51	1,89	0,51	2,45	0,18	11,95
1910	66,16	3,90	8,14	2,67	2,43	0,81	2,43	0,81	2,43	0,14	12,47

Πηγή: Μεθρητολόγια Ελληνικών σχολείων Ν. Μεσσηνίας (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ 1889-1910
 α) σε απόλυτους αριθμούς

Σχολικό Έτος	Αγροτ. Τριτάς	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελευθερα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημοτικές Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Οικιακές Εργασίες	Δεν δήλωσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
1889	184	14	37	14	13	4	23	—	1	50	340
1890	257	21	50	24	34	4	29	1	2	70	492
1891	287	12	53	30	29	5	27	1	1	65	510
1892	280	15	64	39	31	5	30	1	—	55	520
1893	230	13	50	36	24	7	34	1	1	46	442
1894	188	9	46	27	25	5	20	—	—	46	366
1895	214	8	55	26	32	7	23	—	—	56	421
1896	205	10	49	30	30	3	19	—	—	61	407
1897	184	11	51	24	32	5	16	—	—	54	377
1898	154	6	45	30	35	5	15	—	—	42	332
1899	159	6	39	30	39	2	15	—	—	40	330
1900	179	6	34	39	35	8	26	—	1	46	374
1901	251	20	42	40	31	4	28	—	1	70	487
1902	326	17	46	35	39	11	35	1	1	78	589
1903	328	17	55	30	32	8	32	—	1	100	603
1904	391	20	59	37	38	7	30	—	—	98	680
1905	342	20	60	42	29	10	30	—	2	95	630
1906	275	22	54	41	32	11	24	—	—	90	549
1907	228	14	54	40	29	8	21	—	—	71	465
1908	258	23	60	48	25	7	22	—	1	82	526
1909	295	24	62	63	26	5	27	—	—	79	581
1910	279	24	66	62	33	9	22	—	—	85	580

β) σε ποσοστό %

Σχολικό Έτος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεύθερα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημοτικές Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Άεργοι - Οικιακές Εργασίες	Δεν δηλώσαν επάγγελμα	Ορφανά
1889	54,12	4,12	10,88	4,12	3,82	1,18	6,76	—	0,29	14,71
1890	52,24	4,27	10,16	4,88	6,91	0,81	5,89	0,20	0,41	14,23
1891	56,27	2,35	10,39	5,88	5,69	0,98	5,29	0,20	0,20	12,75
1892	53,85	2,88	12,31	7,5	5,96	0,96	5,77	0,19	—	10,58
1893	52,04	2,94	11,31	8,14	5,43	1,58	7,69	0,23	0,23	10,41
1894	51,37	2,46	12,57	7,38	6,83	1,37	5,46	—	—	12,57
1895	50,83	1,90	13,06	6,18	7,60	1,66	5,46	—	—	13,30
1896	50,37	2,46	12,04	7,37	7,37	0,74	4,67	—	—	14,99
1897	48,81	2,92	13,53	6,37	8,49	1,33	4,24	—	—	14,32
1898	46,39	1,81	13,55	9,04	10,54	1,51	4,52	—	—	12,65
1899	48,18	1,82	11,82	9,09	11,82	0,61	4,55	—	—	12,12
1900	47,86	1,60	9,09	10,43	9,36	2,14	6,95	—	0,27	12,30
1901	51,54	4,11	8,62	8,21	6,37	0,82	5,75	—	0,21	14,37
1902	55,34	2,89	7,81	5,94	6,62	1,87	5,94	0,17	0,17	13,24
1903	54,39	2,82	9,12	4,98	5,31	1,33	5,31	—	0,17	16,58
1904	57,5	2,94	8,68	5,44	5,59	1,03	4,41	—	—	14,41
1905	54,29	3,17	9,52	6,67	4,60	1,59	4,76	—	0,32	15,08
1906	50,09	4,01	9,84	7,47	5,83	2	4,37	—	—	16,39
1907	49,03	3,01	11,61	8,60	6,24	1,72	4,52	—	—	15,27
1908	49,05	4,37	11,41	9,13	4,75	1,33	4,18	—	0,19	15,59
1909	50,77	4,13	10,67	10,84	4,48	0,86	4,65	—	—	13,60
1910	48,10	4,14	11,38	10,69	5,69	1,55	3,79	—	—	14,66

Πηγή: Μαθητολόγια Γυμνασίων Νομού Μεσσηνίας (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕΣΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 1889-1910
 α) σε απόλυτους αριθμούς

Σχολικό Έτος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελευθера Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημοτικές Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Οικιακές Εργασίες	Δεν δηλώσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
1889	438	27	50	19	20	6	36	—	1	77	674
1890	463	36	62	27	27	8	35	1	4	83	746
1891	457	21	69	39	28	9	35	1	8	79	746
1892	394	20	65	33	21	8	41	1	5	64	652
1893	306	12	47	27	23	9	35	1	5	48	513
1894	278	14	46	24	22	9	25	—	2	62	482
1895	346	18	52	25	33	9	26	—	1	65	575
1896	381	21	52	29	39	6	28	—	—	65	621
1897	377	32	66	28	41	8	28	1	—	66	644
1898	312	23	54	24	36	10	26	—	—	62	547
1899	357	28	67	25	35	13	27	1	1	58	612
1900	425	33	65	36	41	13	36	1	4	78	732
1901	545	39	71	34	42	16	42	1	2	108	900
1902	631	40	87	32	46	20	45	1	1	118	1021
1903	660	49	94	35	43	13	38	—	1	152	1085
1904	654	61	111	37	41	13	33	1	—	126	1077
1905	600	52	119	52	36	17	31	—	1	112	1020
1906	534	54	111	44	37	17	22	—	2	114	935
1907	493	44	124	42	36	19	27	—	2	113	900
1908	497	55	123	45	40	18	26	3	1	117	925
1909	562	58	143	53	34	10	22	3	—	114	999
1910	503	60	148	54	44	17	19	2	4	100	951

β) σε ποσοστό %

Σχολικό Έτος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεύθερα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημοτικές Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Οικιακές Εργασίες	Δεν δήλωσαν επάγγελμα	Ορφανά
1889	64,98	4,00	7,42	2,82	2,97	0,89	5,34	—	0,15	11,42
1890	62,06	4,82	8,31	3,62	3,62	1,07	4,69	0,13	0,54	11,13
1891	61,26	2,81	9,25	5,23	3,75	1,21	4,69	0,13	1,07	10,59
1892	60,43	3,07	9,97	5,06	3,22	1,23	6,29	0,15	0,77	9,81
1893	59,65	2,34	9,16	5,26	4,48	1,75	6,82	0,19	0,97	9,36
1894	57,68	2,90	9,54	4,98	4,56	1,87	5,19	—	0,41	12,86
1895	60,17	3,13	9,04	4,35	5,74	1,56	4,52	—	0,17	11,30
1896	61,35	3,38	8,37	4,67	6,28	0,97	4,51	—	—	10,47
1897	58,54	4,97	10,25	4,35	6,37	1,24	4,35	0,15	—	10,25
1898	57,04	4,20	9,87	4,39	6,58	1,83	4,75	—	—	11,33
1899	58,33	4,57	10,95	4,08	5,72	2,12	4,41	0,16	0,16	9,48
1900	58,06	4,51	8,88	4,92	5,60	1,77	4,92	0,14	0,55	10,65
1901	60,55	4,33	7,89	3,77	4,66	1,77	4,67	0,11	0,22	12,00
1902	61,80	3,92	8,52	3,13	4,50	1,96	4,41	0,10	0,10	11,56
1903	60,83	4,52	8,66	3,22	3,96	1,20	3,50	—	0,09	14,01
1904	60,72	5,66	10,31	3,43	3,81	1,21	3,06	0,09	—	11,70
1905	58,82	5,10	11,67	5,10	3,53	1,67	3,04	—	0,10	10,98
1906	57,11	5,77	11,87	4,70	3,96	1,82	2,35	—	0,21	12,19
1907	54,78	4,89	13,78	4,67	4,00	2,11	3,00	—	0,22	12,55
1908	53,73	5,94	13,30	4,86	4,32	1,94	2,81	0,32	0,11	12,65
1909	56,26	5,80	14,31	5,30	3,40	1,00	2,20	0,30	—	11,41
1910	52,89	6,31	15,56	5,68	4,63	1,79	2,00	0,21	0,42	10,51

Πηγή: Μεθρητολόγια Ελληνικών σχολείων και Γυμνασίου επαρχίας Καλαμάτας (ΓΑΚ/Αρχείο Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗΣ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 1890 -1910
 α) σε απόλυτους αριθμούς

Σχολικό Έτος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεύθερα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Δεν δηλώσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
1890	642	14	39	13	29	—	27	7	79	850
1891	748	15	35	8	16	—	31	—	80	933
1892	456	13	29	3	17	2	18	7	54	599
1893	435	4	31	9	16	—	28	—	54	577
1894	214	2	29	6	16	—	19	—	31	317
1895	456	10	30	10	18	1	28	4	50	607
1896	476	7	30	9	20	1	20	2	51	616
1897	464	6	25	10	17	3	21	—	52	598
1898	410	15	32	15	21	1	22	4	56	576
1899	456	15	29	14	21	1	27	1	75	639
1900	466	15	27	21	16	1	23	—	91	660
1901	645	22	30	20	11	2	30	1	114	875
1902	741	23	35	15	27	3	31	2	127	1004
1903	777	26	46	16	18	4	39	1	142	1069
1904	783	27	52	22	15	3	42	—	144	1088
1905	680	21	40	24	6	2	37	1	120	931
1906	563	20	36	31	6	3	30	2	90	781
1907	526	17	28	31	12	1	35	—	79	729
1908	588	26	43	26	16	—	35	1	104	839
1909	618	25	50	28	15	1	28	—	103	868
1910	596	23	52	27	24	4	28	—	125	879

β) σε ποσοστό %

Σχολικό Έτος	Αγοστ. Τομείς	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεύθερα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημοτικές Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Δεν δήλωσαν επάγγελμα	Ορφανά
1890	75,53	1,65	4,59	1,53	3,41	—	3,18	0,82	9,29
1891	80,17	1,61	3,75	0,86	1,71	—	3,32	—	8,57
1892	76,12	2,17	4,84	0,50	2,84	0,33	3,00	1,17	9,01
1893	75,39	0,69	5,37	1,56	2,77	—	4,85	—	9,36
1894	67,51	0,63	9,15	1,89	5,05	—	5,99	—	9,78
1895	75,12	1,65	4,94	1,65	2,96	0,16	4,61	0,66	8,24
1896	77,27	1,14	4,87	1,46	3,25	0,16	3,25	0,32	8,28
1897	77,59	1,00	4,18	1,67	2,84	0,50	3,51	—	8,69
1898	71,18	2,60	5,55	2,60	3,64	0,17	3,82	0,69	9,72
1899	71,36	2,35	4,54	2,19	3,29	0,16	4,22	0,16	11,74
1900	70,61	2,27	4,09	3,18	2,42	0,15	3,48	—	13,79
1901	73,71	2,51	3,43	2,28	1,26	0,23	3,43	0,11	13,03
1902	73,80	2,29	3,49	1,49	2,69	0,30	3,09	0,20	12,65
1903	72,68	2,43	4,30	1,50	1,68	0,37	3,65	0,09	13,28
1904	71,97	2,48	4,78	2,02	1,38	0,27	3,86	—	13,23
1905	73,04	2,25	4,30	2,58	0,64	0,21	3,97	0,11	12,89
1906	72,09	2,56	4,61	3,97	0,77	0,38	3,84	0,26	11,52
1907	72,15	2,33	3,84	4,25	1,65	0,14	4,80	—	10,84
1908	70,08	3,10	5,12	3,10	1,91	—	4,17	0,12	12,39
1909	71,20	2,88	5,76	3,22	1,73	0,11	3,22	—	11,87
1910	67,80	2,62	5,91	3,07	2,73	0,45	3,18	—	14,22

Πηγή: Μαθητολόγια Ελληνικών σχολείων και Γυμνασίου επαρχίας Μεσσήνης (Αρχαία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕΣΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 1889-1910
 α) σε απόλυτους αριθμούς

Σχολικό Έτος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελευθέρα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημοτικές Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Οικιακές Εργασίες	Δεν δηλώσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
1889	280	14	22	15	17	1	13	—	2	70	434
1890	281	11	18	12	14	2	16	—	—	63	417
1891	331	11	31	13	13	5	12	—	3	64	483
1892	234	9	28	14	15	—	11	—	1	47	359
1893	188	7	18	16	18	1	12	—	1	41	302
1894	154	2	19	14	16	2	5	1	3	40	256
1895	204	16	27	21	23	3	9	1	—	73	377
1896	159	14	13	18	7	3	12	1	22	62	311
1897	187	10	13	14	11	—	13	2	2	50	302
1898	185	12	21	18	18	2	19	1	—	49	325
1899	205	16	20	20	16	3	15	—	1	60	356
1900	225	19	18	20	26	2	17	—	1	57	395
1901	282	15	23	28	30	3	14	—	—	73	468
1902	300	19	27	30	20	6	18	—	—	72	492
1903	367	18	34	28	25	5	18	—	4	79	578
1904	378	13	40	31	22	10	19	—	2	81	596
1905	345	13	24	31	14	6	25	—	1	83	542
1906	292	12	20	26	16	1	25	—	2	78	472
1907	282	14	25	26	19	2	20	—	—	79	467
1908	320	13	30	26	14	3	20	1	—	84	511
1909	399	21	37	29	15	5	23	—	—	90	619
1910	363	23	29	37	13	5	24	—	13	104	611

β) σε ποσοστό %

Σχολικό Έτος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεόθερα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημοτικές Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Οικιακές Εργασίες	Δεν δηλώσαν επάγγελμα	Ορφανά
1889	64,52	3,22	5,07	3,46	3,92	0,23	2,99	—	0,46	16,13
1890	67,39	2,64	4,32	2,88	3,36	0,48	3,84	—	—	15,11
1891	68,53	2,28	6,42	2,69	2,69	1,03	2,48	—	0,62	13,25
1892	65,53	2,51	7,80	3,90	4,18	—	3,06	—	0,28	13,09
1893	62,25	2,32	5,96	5,30	5,96	0,33	3,97	—	0,33	13,58
1894	60,16	0,78	7,41	5,47	6,25	0,78	1,95	0,39	1,17	15,62
1895	54,11	4,24	7,16	5,57	6,10	0,79	2,39	0,26	—	19,36
1896	51,12	4,50	4,18	5,79	2,25	0,96	3,86	0,32	7,07	19,33
1897	61,92	3,31	4,30	4,63	3,64	—	4,30	0,66	0,66	16,56
1898	56,92	3,69	6,46	5,54	5,54	0,61	5,85	0,31	—	15,08
1899	57,58	4,49	5,62	5,62	4,49	0,84	4,21	—	0,28	16,85
1900	56,96	4,81	4,56	5,06	6,58	0,51	4,30	—	0,25	14,43
1901	60,26	3,20	4,91	5,98	6,41	0,64	2,99	—	—	15,60
1902	60,97	3,86	5,49	6,10	4,06	1,22	3,66	—	—	14,63
1903	63,49	3,11	5,88	4,84	4,32	0,86	3,11	—	0,69	13,67
1904	63,42	2,18	6,71	5,20	3,69	1,68	3,19	—	0,33	13,59
1905	63,65	2,40	4,43	5,72	2,58	1,11	4,61	—	0,18	15,31
1906	61,86	2,54	4,24	5,51	3,39	0,21	5,30	—	0,42	16,52
1907	60,38	3,00	5,35	5,57	4,07	0,43	4,28	—	—	16,92
1908	62,62	2,54	5,87	5,09	2,74	0,59	3,91	0,19	—	16,44
1909	64,46	3,39	5,98	4,68	2,42	0,81	3,71	—	—	14,54
1910	59,41	3,76	4,75	6,05	2,13	0,82	3,93	—	2,13	17,02

Πηγή: Μαθητολόγια Ελληνικών σχολείων και Γυμνασίων επαρχίας Τριφυλίας (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
(κατά περιοχή καταγωγής και κοινωνικοεπαγγελματική προέλευση)

α) 1889 - 1899

Τόπος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεύθερα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημότ. Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Δεν δήλωσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
Επ. Καλαμάτας	948	24	25	16	21	4	34	—	135	1207
Επ. Μεσσήνης	1437	10	18	11	15	—	53	9	163	1716
Επ. Τριφυλίας	213	9	14	5	6	—	8	—	45	300
Επ. Πυλίας	292	23	58	14	21	—	32	3	61	504
Επ. Ολυμπίας	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Ν. Λακωνίας	7	1	3	6	10	3	—	1	2	33
Ν. Αρκαδίας	25	2	1	—	1	—	2	—	5	36
Ν. Ηλείας	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Ν. Κορινθίας	1	—	—	—	2	—	—	—	—	3
Ν. Αιτωλοακαρνανίας	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Ιόνια Νησιά	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Ν. Αττικής	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Κυκλάδες	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Ν. Εύβοιας	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Κρήτη	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Άγνωστος	2	—	1	—	1	—	1	4	—	9
Σύνολο	2927	71	120	52	80	7	130	17	414	3818
Ξένοι	35	5	4	6	16	3	2	1	9	81
Ποσοστό %	1,19	7,04	3,33	11,54	20	42,86	1,54	5,88	2,17	2,12

β) 1900–1910

Τόπος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεύθερα Επισιγέλιματα	Δημόσιες & Δημοτ. Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Δεν δηλώσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
Επ. Καλαμάτας	1388	35	29	27	31	2	32	4	184	1732
Επ. Μεσσήνης	1839	24	35	37	14	—	70	1	302	2322
Επ. Τριφυλίας	767	25	37	14	8	—	32	1	168	1052
Επ. Πυλίας	782	39	66	18	25	—	45	—	126	1101
Επ. Ολυμπίας	193	6	2	4	8	—	3	2	38	256
Ν. Λακωνίας	11	4	5	2	9	1	2	1	3	38
Ν. Αρκαδίας	16	12	4	1	3	1	2	—	3	42
Ν. Ηλείας	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Ν. Κορινθίας	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Ν. Αιτωλοακαρνανίας	1	—	1	—	3	—	—	—	—	5
Ιόνια Νησιά	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Ν. Αττικής	1	2	—	1	2	2	—	—	3	11
Κυκλάδες	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2
Ν. Εύβοιας	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Ν. Αργολίδας	—	—	1	—	1	1	—	—	—	3
Ν. Ευρυτανίας	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ν. Αχαΐας	1	—	1	—	2	1	—	—	—	5
Ν. Ιωννίνων	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Άγριοςτος	6	—	—	—	—	—	—	—	3	9
Σύνολο	5006	148	182	104	112	8	186	9	830	6585
Ξένοι	31	19	13	4	26	6	4	1	9	113
Ποσοστό %	0,61	12,84	7,14	3,85	23,21	75	2,15	11,11	1,08	1,72

Πηγή: Μαθητολόγια Ελληνικών σχολείων αγροτικού χώρου Μεσσηνίας (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: ΠΟΛΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
(κατά περιοχή καταγωγής και κοινωνικοεπαγγελματική κατηγορία προέλευσης)

α) 1889 - 1899

Τόπος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεύθερα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημοτ. Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Δεν δηλώσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
Επ. Καλαμάτας	476	75	190	59	61	11	47	6	127	1052
Επ. Μεσσήνης	210	2	18	5	14		22		37	308
Επ. Τριφυλίας	22	2	5	—	3	1	5	1	5	44
Επ. Πυλίας	51		7	12	7	1	7		19	104
Επ. Ολυμπίας	—			—	1					1
Ν. Αργολίδος	—		1	1	6	1				9
Ν. Άρτας	1			—					3	1
Ν. Αττικής			1	—	2	3			3	9
Ν. Αρκαδίας	19	3	5	3	1	3	4	1	6	45
Ν. Λακωνίας	137	7	25	16	35	17	17	2	44	300
Ιόνια Νησιά	2	1	2	—	6				1	12
Ν. Ηλείας	1				2	2				5
Κρήτη	—	1								1
Ν. Αχΐνας	1		1			4		1		7
Ν. Εύβοιας	3	1	1		1	1				7
Ν. Κορινθίας	—				1					1
Ν. Αιτωλοακαρνανίας	—				1	3				4
Κυκλάδες	1	2	1	3	3					10

Μ. Ασία	—			1									1
Ν. Φθιώτιδας	—				1	4							5
Ν. Μαγνησίας		1										1	1
Ν. Κοζάνης												1	1
Ν. Ευρωπαιίας	1				2								3
Κύπρος						1							1
Κων/πολη										1			1
Άγρωστος	1				1				1				4
Σύνολο	926	94	258	100	148	52	103	13	243				1937
Ξένοι	166	15	38	24	61	39	21	5	55				424
Ποσοστό	17,93	15,96	14,73	24	41,22	75	20,39	38,46	22,63				21,89

ΠΙΝΑΚΑΣ 15 (συνέχεια)
β) 1900 - 1910

Τύπος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεύθερα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημ. Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Δεν δηλώσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
Επ. Καλαμάτας	606	142	323	67	64	35	48	4	210	1499
Επ. Μεσσήνης	263		14	18	2	2	19		42	360
Επ. Τριφυλίας	18		3	6	1	2	3		8	41
Επ. Πυλίας	87	8	19	11	14		5		23	167
Επ. Ολομπτίας				1						1
Ν. Αργολίδος	1		2	1	1				2	7
Ν. Άρτας			1							1
Ν. Χίου									2	2
Ν. Αττικής		1	1	2	9	4			9	26
Ν. Αρκαδίας	20	10	5	3	9	2	6		4	59
Ν. Λακωνίας	231	13	29	30	38	19	11	2	53	426
Ιόνια Νησιά		1			3	4				8
Ν. Ηλείας	3				1					4
Ήπειρος		4								4
Θράκη									1	1
Ν. Αχαΐας		1	3		1	3			2	10
Ν. Εύβοιας	1									1
Ν. Κορινθίας			1	1	3	2				7
Ν. Λαρίσης						1				1
Ν. Βοιωτίας						2				2
Ν. Αιτωλοακαρνανίας	1	1			2	8			1	13
Κυκλάδες		1		4	2	1			1	9

Μ. Ασία			1																			1	
Ν. Τρικάλων		1																					1
Ν. Φθιώτιδας		2				3																	5
Άγνωστος	5															1	1						7
Σύνολο	1236	185	401	145	153	85	93	7															2663
Ξένοι	257	35	42	42	72	46	17	2															588
Ποσοστό	20,79	18,92	10,47	28,96	47,05	54,12	18,28	28,57															22,08

Πηγή: Μαθητολογία σχολείων μέσης εκπαίδευσης πόλης Καλαμάτας (ΓΑΚ/Αρχείο Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΠΟΛΗ ΜΕΣΣΗΝΗΣ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
(κατά περιοχή καταγωγής και κοινωνικοεπαγγελματική κατηγορία προέλευσης)

α) 1889 - 1899

Τόπος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεύθερα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημοτ. Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Δεν δήλωσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
Επ. Καλαμάτας	108	1	16	7	8	1	11	1	13	166
Επ. Μεσσήνης	760	34	77	23	26	2	45	2	148	1117
Επ. Τριφυλίας	13	1	1		1		1		2	19
Επ. Πυλίας	37	—	1		6	1	6		6	57
Επ. Ολυμπίας	—	1					1			2
Ν. Αργολίδος	—									2
Ν. Ευρυτανίας	—			1						1
Ν. Ηλείας					1					1
Ν. Αττικής				2	1	1			1	5
Ν. Αρκαδίας	4	2	3	1	1	1	1		2	14
Ν. Λακωνίας	13	1	1	1	18				1	35
Ιόνια Νησιά					3					3
Κυκλάδες					1				1	2
Ν. Ευβοίας					2					2
Ν. Φθιώτιδος	1								1	2
Ν. Αιτωλοακαρνανίας					1					1
Σύνολο	936	40	99	35	68	8	65	3	175	1429
Ξένοι	18	3	4	5	27	4	1		6	68
Ποσοστό	1,92	7,32	4,04	14,28	39,70	50	1,53		3,43	4,76

β) 1900-1910

Τόπος	Αγροτ. Τοιμές	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελευθερα Επαγγ- γέλματα	Δημόσιες & Δημόστ. Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Δεν δηλώσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
Επ. Καλαμάτας	134	9	16	13	12	4	5	1	24	218
Επ. Μεσσήνης	917	61	78	37	22	2	47	3	204	1371
Επ. Τριφυλίας	16	1		1	1	1			5	25
Επ. Πυλίας	72	4	7	1	9		6		17	116
Επ. Ολυμπίας	1						1		2	4
Ν. Αργολίδος			1		2					3
Ν. Ευρυτανίας					1					1
Ν. Φωκίδος			2							2
Ν. Αττικής				1	3	2			1	7
Ν. Αρκαδίας	12	2	2	1	1		2		2	22
Ν. Λακωνίας	34	1	4	4	7	4	1	1	2	58
Ιόνια Νησιά					1					1
Ν. Ηλείας	3			2					1	6
Ήπειρος		1							1	2
Ν. Φθιώτιδος					2					2
Ν. Αχαΐας					1				1	2
Ν. Αιτωλοακαρνανίας					2				1	3
Ν. Κορινθίας					3					3
Άγνωστος	3									3
Σύνολο	1192	79	110	60	67	13	62	5	261	1849
Ξένοι	49	4	9	8	23	6	3	1	9	112
Ποσοστό	4,11	5,06	8,18	13,33	34,33	46,15	4,84	20	3,45	6,06

Πηγή: Μαθητολόγια σχολείων μέσης εκπαίδευσης πόλης Μεσσήνης (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: ΠΟΛΗ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
(κατά περιοχή καταγωγής και κοινωνικοεπαγγελματική κατηγορία προέλευσης)

α) 1889 - 1899

Τόπος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεύθερα Επαγγ- γέλματα	Δημόσιες & Δημोट. Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Δεν δήλωσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
Επ. Καλαμάτας	5	2	1	1					1	10
Επ. Μεσσήνης	2			1						3
Επ. Τριφυλίας	398	19	27	18	23	3	20	4	109	621
Επ. Πυλίας	3				1				1	5
Επ. Ολυμπίας	20	1					2		4	27
Ν. Αργολίδος					2	3				5
Ν. Ηλείας					1	2			1	3
Ν. Αττικής			1		1				2	4
Ν. Αρκαδίας	5		4	1	2	3			2	17
Ν. Λακωνίας	2		2		7	1				12
Ιόνια Νησιά					3				1	4
Κυκλάδες				1	1				1	3
Ν. Αχΐας			2				1			3
Ν. Κορινθίας				1	1			1		3
Ν. Αιτωλοακαρνανίας	3				2		1			7
Άγνωστος	1								1	2
Σύνολο	439	21	38	23	44	12	24	5	123	729
Ξένοι	10		9	3	20	9	2	1	7	61
Ποσοστό	2,28		23,68	13,04	45,45	75	8,33	20	5,69	8,37

β) 1900–1910

Τύπος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεύθερα Επαγγ- γέλματα	Δημόσιες & Δημοτ. Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Δεν δηλώσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
Επ. Καλαμάτας	6			3	2	3			1	15
Επ. Μεσσήνης	32	1	2		1		5		8	49
Επ. Τριφυλίας	460	19	45	67	32	1	30	2	138	794
Επ. Πυλίας	13		1	1	8		1		5	29
Επ. Ολυμπίας	52		2	6	1		3		8	72
Ν. Αργολίδος				2						2
Ν. Αιτωλίας			1		1	1			1	4
Ν. Ηλείας	5	2		1	4				2	14
Ν. Αττικής	1	1		2	2	1				7
Ν. Αρκαδίας	9	1	2	1	8	3			4	28
Ν. Λακωνίας	4	1	1		3	2			1	12
Ιόνια Νησιά				1	1					2
Κυκλάδες			2		2					4
Ν. Αχαΐας	1		4						1	6
Ν. Ευρυτανίας				2						2
Ήπειρος		1							1	2
Ν. Φθιώτιδος	2									2
Ν. Ευβοίας					3		1			4
Ν. Χίου					1					1
Ν. Λορίσης	1									1
Ν. Κορινθίας	5		2		3					10
Άγνωστος			1				1			2
Σύνολο	591	26	63	86	72	11	41	2	170	1062
Ξένοι	28	6	12	9	28	7	1		10	101
Ποσοστό	4,74	23,08	19,05	10,46	38,89	63,64	2,44		5,88	951

Πηγή: Μαθητολόγια σχολείων μέσης εκπαίδευσης πόλης Μεσσήνης (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 18: ΠΟΛΗ ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
(κατά περιοχή καταγωγής και κοινωνικοεπαγγελματική κατηγορία προέλευσης)
α) 1889 - 1899

Τόπος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεύθερα Επαγγέλματα	Δημόσιες & Δημ. Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Δεν δήλωσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
Επ. Καλαμάτας	7		4	1					1	13
Επ. Μεσσήνης	7						2		1	10
Επ. Τριφυλίας	434	20	26	28	14	1	20	9	89	641
Επ. Πυλίας	6	1	2	1			1		1	12
Επ. Ολυμπίας	5		3	1	1				3	13
Ν. Αργολίδος			1							1
Ν. Αιτωλοακαρνανίας							1		1	2
Ν. Ηλείας	1				4				2	7
Ν. Αττικής	1		1	3	1				2	8
Ν. Αρκαδίας	8		3	4	3		1		2	21
Ν. Λακωνίας	4			2	8				2	16
Ιόνια Νησιά				1	1				1	3
Κυκλάδες					1				1	2
Ν. Αχΐας			4	1	2		1		1	9
Ν. Ιωαννίνων		1								1
Ήπειρος			1							1
Ν. Καρδίτσας									1	1
Ν. Κορινθία	1		1	1	1				1	5
Σύνολο	474	22	46	43	36	1	26	9	109	766
Ξένοι	15	1	11	12	21		3		14	77
Ποσοστό	3,16	4,54	23,9	27,91	58,33		11,54		12,84	10,05

β) 1900 – 1910

Τόπος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Εμπόριο & Μεταφορές	Ελεύθερα Επαγγ- γέλματα	Δημόσιες & Δημोट. Υπηρεσίες	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Δεν δηλώσαν επάγγελμα	Ορφανά	Σύνολο
Επ. Καλαμάτας					1					1
Επ. Μεσσήνης	3									3
Επ. Τριφυλίας	242	23	36	23	6	3	8	17	77	435
Επ. Πυλίας							1			1
Επ. Ολυμπίας	4			1		1		1		7
Ν. Αχαΐας			1		2					3
Ν. Αιτωλοακαρνανίας						3				3
Ν. Ηλείας	1		1							2
Ν. Αρκαδίας		2			2		1	1		6
Ν. Λακωνίας	1		1			2		1		5
Σύνολο	251	25	39	24	11	9	10	20	77	466
Ξένοι	2	2	3		4	5	1	2		19
Ποσοστό	0,80	8	7,69		36,36	55,55	10	10		4,08

Πηγή: Μαθητολόγια σχολείων μέσης εκπαίδευσης πόλης Φιλιατρών (Λύκειο Φιλιατρών)

ΠΙΝΑΚΑΣ 19
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑ

ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ

Σχολ. έτος	Αγροτ. τομέας	Εμπόρ. & Μεταφ.	Ελεύθ. Επαγγ.	Δημόσ. & Δημοτ. υπηρεσ.	Κλήρος	Ορφανά
1900		1				
1901		2				
1902	3	2	1		2	
1903	2	2		2	1	1
1904	3	1			1	
1905					1	
1906	7					1
1907	4			1		1
1908	4	1	3			2
1909	7		2			2
1910	7		4			4

Πηγή: Μαθητολόγια σχολείων μέσης εκπαίδευσης επαρχίας Τριφυλίας (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΕΣΣΗΝΗΣ

Σχολ. έτος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτ.	Εμπόρ. & Μετάφ.	Ελεύθ. επαγγ.	Δημόσ. & Δημοτ. Υπηρ.	Ένοπλες Δυνάμεις	Κλήρος	Ορφανά
1905				1	1			
1907			1	6	1			
1908			2	6	2			
1909	1		4	8	2	1	1	2
1910	5	1	2	12				4

Πηγή: Μαθητολόγια σχολείων μέσης εκπαίδευσης επαρχίας Μεσσηνίας (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Σχ. έτος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτ.	Εμπόρ. & Μεταφ.	Ελευθ. Επαγγ.	Δημόσ. & Δημοτ. Υπ.	Ένοπλες Δυνάμεις	Ορφανά
1892			1				
1893				1			
1896				1			
1897	2			1			
1899	2						
1903			1				
1904			1				
1905	1		1	2	1		3
1906	2						1
1907	2						2
1908	1	1		2		2	2
1909	2	1		3		3	2
1910	1		4	9	1	1	2

Πηγή: Μαθητολογία σχολείων μέσης εκπαίδευσης επαρχίας Καλαμάτας (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΕΠΑΡΧΙΑ ΠΥΛΙΑΣ

Σχολ. έτος	Αγροτικός Τομέας	Εμπόριο & Μεταφ.	Ελεύθ. Επαγγ.	Δημόσιες & Δημοτ. Υπηρεσίες
1902				1
1908				1
1909	1	1	2	
1910	4	2	3	

Πηγή: Μαθητολογία σχολείων μέσης εκπαίδευσης επαρχίας Πυλίας (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

ΠΙΝΑΚΑΣ 20
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΚΟΡΙΤΣΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑΞΗ

Α' ΤΑΞΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Σχολ. έτος	Βιοτ.	Αγροτ. Τομέας	Εμπόρ.& Μεταφ.	Ελεύθ. Επαγγ.	Δημόσ. & Δημοτ. Υπηρσε.	Κλήρος	Ορφανά
1892			1				
1897		2					
1899		2					
1900		1		1			
1901			1				
1902		1	1		1		
1905		1	1	2			3
1906		9					1
1907				1	1		1
1908		2	2	4	1		1
1909		6	5	4	1	1	3
1910	1	6	4	7	1		4

Β' ΤΑΞΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Σχολ. έτος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτ.	Εμπόρ. & Μεταφ.	Ελεύθ. Επαγγ.	Δημόσ. & Δημοτ. Υπηρ.	Ένοπλες δυνάμεις	Κλήρος	Ορφανά
1900			1					
1902	1		1				2	
1903	2		1		2			1
1904	1				1			
1906				4				
1907	9		1	1	1			2
1908				2	1			2
1909	3			5				2
1910	5		3	5				3

Γ' ΤΑΞΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Σχολ. έτος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτ.	Εμπόρ. & Μεταφ.	Ελεύθ. Επαγγ.	Δημόσ. & Δημοτ. Υπηρ.	Ένοπλες δυνάμεις	Κλήρος	Ορφανά
1901			1					
1903			1				1	
1904	2		1		4		1	

1905					1			1
1906	3							1
1907	1			3				
1908	7		1	1	1	1		1
1909	1			2	1			2
1910	4		1	10				2

Α΄ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Σχολ. έτος	Αγροτ. Τομέας	Βιοτεχνία	Ελεύθερ. Επαγγ.	Έν. Δυνάμεις	Όρφανά
1901	1		1		
1902		1		1	
1907		1			
1908	1	3			
1909		1		2	
1910	1	3	1	1	1

Β΄ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Σχολ. έτος	Αγροτ.τομέας	Βιοτεχνία	Ελεύθ. Επαγγ.	Ένοπλες Δυνάμεις
1893			1	
1903			1	
1908				1
1909	1	1	1	
1910			1	

Γ΄ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Σχολ. έτος	Ελεύθερα Επαγγέλματα	Ένοπλες Δυνάμεις
1896	1	
1897	1	
1904	1	
1909		1
1910	2	

Δ΄ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Σχολ. έτος	Αγροτικός Τομέας	Ελεύθερα Επαγγέλματα
1905		1
1910	1	

Πηγή: Μαθητολόγια σχολείων μέσης εκπαίδευσης Νομού Μεσσηνίας (ΓΑΚ/Αρχεία Νομού Μεσσηνίας)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ II

Η κατανομή των μαθητών σε κοινωνικοεπαγγελματικές κατηγορίες στηρίζεται στο επάγγελμα του πατέρα τους, που δηλώνονταν στο μαθητολόγιο, κατά την εγγραφή τους στο Ελληνικό σχολείο και το Γυμνάσιο, σπουδαία πηγή γνώσης πάνω στο θέμα της προέλευσης των εισοδημάτων τους (γη, εμπόριο, κράτος κ.ά.). Οι κοινωνικοεπαγγελματικές αυτές κατηγορίες, στις οποίες κατατάσσουμε τους μαθητές, προέκυψαν από την ενοποίηση αντίστοιχων ομάδων της Απογραφής του 1907 και είναι οι ακόλουθες δέκα:

I) Αγροτικός Τομέας

Αλιεύς	Γεωργός	Κτηματίας
Αρχιεργάτης	Εργάτης	Κτηματικός
Γεωργοκτηματίας	Εργατικός	Κτηματίτης
Γεωργοποιμήν	Κηπουρός	Ποιμήν

Παρατηρήσεις:

α) Στην κατηγορία αυτή ομαδοποιούνται όλοι οι αγρότες. Κανονικά θα έπρεπε να γίνει διαχωρισμός ανάμεσα στους «γεωργούς» και στους «κτηματικούς/κτηματίες/κτηματίτες». Όμως, στα μαθητολόγια οι όροι «γεωργός» και «κτηματικός» συχνά συναπαντώνται, γι' αυτό τους συγκαταλέγουμε στην ίδια κατηγορία. Για μια εναργέστερη κατανόηση του θέματος, παραθέτουμε μερικά ποσοτικά στοιχεία, όπως προέκυψαν από την επεξεργασία των μαθητολογίων μας

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΕΩΡΓΩΝ, ΚΤΗΜΑΤΙΚΩΝ, ΚΤΗΜΑΤΙΩΝ, ΚΤΗΜΑΤΙΤΩΝ, ΓΕΩΡΓΟΚΤΗΜΑΤΙΩΝ
ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΟΠΟΙΜΕΝΩΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ,
1861-1910

Αγροτ. τομέας	1861-1870	1871-1880	1881-1891	1891-1900	1901-1910
Γεωργός	47	23	42	125	359
Κτηματικός	46	237	2245	4271	5561
Κτηματίας	108	160	185	118	867
Κτηματίτης	9	—	—	—	—
Γεωργοποιμήν	—	—	1	—	—
Γεωργοκτηματίας	—	—	—	2	—

Πηγή: Μαθητολόγια Ελληνικών σχολείων και Γυμνασίων Μεσσηνίας (ΓΑΚ/Αρχεία Ν. Μεσσηνίας)

Ο παραπάνω Πίνακας δείχνει ότι μετά το 1870, δηλαδή μετά τον αναδασμό Εθνικών Γαιών, όσοι είχαν δηλώσει την εθνική γη που νέμονταν μεταπηδούσαν από το στάδιο του «γεωργού», δηλαδή του μικροκαλλιεργητή εθνικής γης ή του ακτήμονα, στο στάδιο του «κτηματικού». Όσον αφορά τώρα τη διάκριση «κτηματικού» και «κτηματία»: «κτηματικός» πρέπει να χαρακτηριζόταν ο κάτοχος δηλωμένης εθνικής γης, περιορισμένης όμως έκτασης, ενώ «κτηματίας» ο κάτοχος ιδιόκτητης γης και συνήθως αξιοσημείωτης έκτασης, που δεν ασχολούνταν χειρωνακτικά με τα κτήματά του, παρά μόνο σε επίπεδο διαχείρισης. Βλ. Χρ. Αγριαντώνη, *ό.π.*, σ. 357.

β) Συχνά παρατηρήθηκε το φαινόμενο της καταγραφής δύο επαγγελματιών για τον ίδιο πατέρα (το δεύτερο επάγγελμα ήταν, συνήθως, «κτηματίας ή κτηματικός»), γεγονός που δείχνει την παράλληλη ενασχόληση των κατοίκων της εποχής με περισσότερες εργασίες.

γ) Σχετικά με τον όρο «εργάτης», δεν διευκρινίζεται εάν πρόκειται για εργάτες γης ή για βιομηχανικούς εργάτες. Επιλέξαμε να τους συμπεριλάβουμε στην επαγγελματική ομάδα «Αγροτικός Τομέας», γιατί είναι το πιθανότερο, με βάση τα δεδομένα της εποχής.

ΙΙ) Βιοτεχνία (βιομηχανία, χειροτεχνία, χειρωνακτική εργασία)

Αγγειοπλάστης	Κασσιτερωτής	Πιλοποιός
Αμμοκονιάτης	Καττυμάτης	Ποτοποιός
Ανθρακεύς	Κιβωτοποιός	Ράπτης
Αρτοποιός	Κονιατής	Σαγματοποιός
Βαρελοποιός	Κοσμηματογράφος	Σαμαροποιός
Βαφεύς	Κουρεύς	Σανδαλοποιός
Βιομήχανος	Κτίστης	Σιδηρουργός
Βυρσοδέφης	Λεπτουργός	Σκαφεύς
Εδρανοποιός	Λιθοξόος	Σκυτοτόμος
Ελληνοράπτης	Λιθοτόμος	Σοφαντζής
Εμβαλωματής	Μαραγκός	Στατεροποιός
Επιπλοποιός	Μαχαιροποιός	Τέκτων
Επισαγματοποιός	Μεταξουργός	Τεχνίτης
Εργοστασιάρχης	Μυλωνθός	Τυπογράφος
Εφαπλωματοποιός	Ξυλουργός	Υλοτόμος
Ζαχαροπλάστης	Οικοδόμος	Υποδηματοποιός
Καζάζης	Οινοπνευματοποιός	Φανοποιός
Καθεκτοποιός	Οπλοποιός	Χαλκεύς
Καλαθοποιός	Οργανοποιός	Χρυσοχόος
Καροποιός	Πεταλωτής	Χρωματιστής
		Χρωματοποιός

ΙΙΙ) Εμπόριο - Μεταφορές

Αγγειοπώλης	Καπνέμπορος	Πανδοχεύς
Αγωγεύς	Καπνοπώλης	Παντοπώλης
Αγωγιάτης	Καραγωγεύς	Πλοίαρχος
Αλευροπώλης	Καφεπώλης	Πνευματοπώλης
Αμαξηλάτης	Κλειδούχος	Πράκτωρ Ατμοπλοϊκής Εταιρείας
Αρτοπώλης	Κρασοπώλης	Ραχοπώλης
Βιβλιοπώλης	Κρεοπώλης	Σιδηροδρομ. υπάλληλος
Γαλακτοπώλης	Λεμβούχος	Σταφιδομεσίτης
Δερματέμπορος	Μεσίτης	Ταμίας Τραπεζής
Δ/ντής Καφείου	Μεταπράτης	Εμπορομεσίτης
Δ/ντής Τραπεζής	Μηχανικός εργοστασίου	Τραπεζικός υπάλληλος
Εμποροκτηματίας	Μηχανοδηγός	Τραπεζίτης
Εμπορομεσίτης	Μηχανοδηγός Σιδηροδρ.	Τυρέμπορος
Τοκιστής	Μηχανοστασιάρχης	Υαλοπώλης
Εμποροπλοίαρχος	Ναύτης	Υπάλληλος Σιδηροδρ.
Εμποροράπτης	Ναυτικός	Υπάλληλος Τραπεζής
Έμπορος	Ξενοδόχος	Υποδ/ντής Εθνικής Τραπεζής
Έμπορος προϊόντων	Οινοπώλης	
Εμποροϋπάλληλος	Οινοπνευματοπώλης	
Ζωέμπορος	Οπωροπώλης	
Θερμαστής	Οψοπώλης	
Ιχθυοπώλης		

IV) Ελεύθερα Επαγγέλματα

Στην κατηγορία αυτή συμπεριλαμβάνονται και οι εκπαιδευτικοί, γιατί αποτελούσαν κι αυτοί, μαζί με τους γιατρούς, φαρμακοποιούς, δικηγόρους κ.ά., ένα είδος τοπικής élite τους εκπροσώπους ανώτερων επιστημονικών κλάδων.

Αυλητής	Δικολάβος	Μουσικός
Βοηθός Ελληνικού σχολείου	Ελληνοδιδάσκαλος	Νομικός
Γεωμέτρης	Εργοδηγός	Νομομηχανικός
Γεωπόνος	Εργολάβος	Οδοντίατρος
Γλύπτης	Εργολάβος οικοδομών	Οργανοπαίκτης
Γραμματοδιδάσκαλος	Ζωγράφος	Συμβολαιογράφος
Γυμνασιάρχης	Ιατρός	Σχεδιαστής
Γυμναστής	Καθηγητής	Σχολάρχης
Δημοδιδάσκαλος	Κτηνίατρος	Υποθηκοφύλαξ
Δημοδιδάσκαλος Συντ/χος	Μηχανικός	Φαρμακέμπορος
Διδάσκαλος	Μουσικοδιδάσκαλος	Φαρμακοποιός
Δικηγόρος		

V) Δημόσιες και Δημοτικές Υπηρεσίες

Στην κατηγορία αυτή έχουν συμπεριληφθεί οι δικαστικοί, διοικητικοί και Δημοτικοί υπάλληλοι και υπηρέτες. Απαντούνται οι παρακάτω επαγγελματίες :

Βουλευτής	Δικαστικός Κλητήρ	Ταχυδρ. Επιστάτης
Γραμματεύς	Ελεγκτής	Ταχυδρ. Υπάλληλος
Γραμματικός	Ειρηνοδίκης	Ταχυδρόμος
Γραμματεύς Ειρηνοδικείου	Εισαγγελέας	Τελώνης
Γραμματεύς Δημαρχείου	Εισπράκτωρ	Τελωνιακός υπάλληλος
Γραμματεύς Δικαστικός	Επαρχικός Σύμβουλος	Τελωνοφύλαξ
Δασονόμος	Έπαρχος	Τηλαστυνόμος
Δημαρχικός Κλητήρ	Επιστάτης	Τηλεγραφήτης
Δήμαρχος	Επιστάτης Δήμου Τηλεγραφ.	Διανομεύς
Δημαστυνόμος	Επιστάτης Σχολείου	Τμηματάρχης
Δημογραμματεύς	Έφορος	Υπάλληλος
Δημόσιος Εισπράκτωρ	Κλητήρ	Υπάλληλος Δημόσιος
Δημόσιος Ταμίας	Νομάρχης	Υπάλληλος Δημοτικός
Δημόσιος Υπάλληλος	Οικονομικός Έφορος	Υπάλληλος Δικαστικός
Δημοτικός Εισπράκτωρ	Πάρεδρος Δημ. Γ'	Υπάλληλος Ηλεκτρικού
Δημολογιστής	Πρόεδρος Πρωτοδικών	Υπάλληλος Τηλεγραφείου
Δημ. Πάρεδρος	Πρόξενος	Υπηρέτης Ελληνικού σχολ.
Διανομεύς Τηλεγραφημάτων	Πρωτοδίκης	Υπηρέτης Τηλεγραφείου
Δικαστής	Συνταξιούχος	Υποταμίας
Δικαστικός	Ταμίας	Φύλαξ Τηλεγραφείου

VI) Ένοπλες Δυνάμεις

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι αξιωματικοί και οπλίτες του «κατά γην και θάλασσαν στρατού». Στα μαθητολόγιά μας συναντήσαμε τους εξής επαγγελματίες:

Ανθυπασπιστής	Αστυνόμος Αξιωματικός	Στρατιωτικός Απόμαχος
Ανθυπολοχαγός	Αστυφύλαξ	Στρατιωτικός Συντ/χος
Ανθυπομοίραρχος	Απόστρατος	Συνταγματάρχης
Ανθυποπλοίαρχος	Δεκάρχης	Ταγματάρχης
Αξιωματικός	Ενωμοτάρχης	Υπαξιωματικός
Αξιωματικός Απόστρατος	Λοχαγός	Υπαστυνόμος
Αστυνομικός	Μοίραρχος	Υπομοίραρχος
Αστυνομικός υπάλληλος	Στρατιώτης	Υπονωματάρχης
Αστυνόμος	Στρατιωτικός	Χωροφύλαξ

VII) Κλήρος

Εφημέριος
Επισκοπικός Επίτροπος
Ιερέυς
Ιεροδιάκονος
Ιεροψάλτης
Οικονόμος (ιερεύς)
Ψάλτης

VIII) Οικιακές εργασίες - Άεργοι

Περιλαμβάνονται οι άεργοι και όσοι ασκούσαν προσωπικές και οικιακές υπηρεσίες:

Άεργος
Μάγειρος
Οικονόμος
Υπηρέτης
Φύλαξ

IX) Δεν δήλωσαν επάγγελμα

Περιλαμβάνονται όσοι δεν δήλωσαν κάποιο επάγγελμα γονέα, στα μαθητολόγια, τη στιγμή της εγγραφής

X) Ορφανά

